

Nimimerkki: Belemnia trotschi

KOLLIT

Ladon perällä oli niin kuuma, että minua alkoi pyörryttää. Ohut paita oli kostunut hiestä läpimäräksi. Mikko näytti yhä polkevan heiniä suorastaan ehtymättömällä innolla. Sen paita oli kuiva sekä selästä että kainaloista. Mietin, hiipuuko hikirauhasten toiminta, kun on tullut täysi-ikäiseksi.

- Lähdetkö saunan jälkeen tansseihin? Mikko kysyi.
- Enpä taida, arvelin.
- Joskus sinunkin on aloitettava.
- Onko?
- Sinun iässäsi olin kulkenut tansseissa jo ainakin vuoden, hän kehaisi.
- Taidan mieluummin mennä järvelle bongaillemaan lintuja.
- Bongailisit vaihteeksi tyttöjäkin, Mikko hörähti ja alkoi vispata lantiotaan edestakaisin.

Kurkotin ottamaan tukihirren päältä muovikauhan ja heittelin suolarakeita ympärilleni heiniin. Isä työnsi ladon perälle lavalta uuden tukollisen. Mikko otti sen vastaan ja nakkasi suoraan jalkoihini.

– Polkekaa kasaa tiiviimmäksi, pojat! Siinä teille on tanssia ihan tarpeeksi, isä huikkasi alhaalta.

Päätin huilata hetken. Menin seinän viereen, käännyin selin Mikkoon ja venyitin itseni niin pitkäksi kuin pystyin. Venytys säteili sekä pohkeisiin että takareisiin. Pitelin käsillä kiinni kattopelistä, joka hohkasi kuumuutta. Heinäkasa antoi hieman periksi jalkojeni alla. Muutaman sekunnin tunsin oloni melkein painottomaksi. Sitten irrotin molemmat kädet yhtä aikaa pellistä, mutta en kaatunut. Nuolaisin toista kämmenpohjaani. Siinä oli tahmea maku, joka sai janon yltyämään sietämättömäksi.

– Siestat sikseen, että ehditään hakea vielä yksi kuorma uuteen latoon, Mikko kiirehti.

Kampesimme itsemme vähitellen alas katonrajasta. Heinäkasan päältä loikkasimme peräkärryn tyhjälle lavalle. Mikko putosi polvilleen, mutta minä pysyin pystyssä. Mikko näytti hetken yllättyneeltä, mutta oli kerrankin hiljaa. Hän pyyhkäisi lavaan osunutta polvea, jonka kivet olivat kirjoneet täyteen pieniä kuoppia. Muutamasta kohdasta pisti esiin kirkkaanpunainen veripisara.

– Sattuiko sinua? kysyin

Mikko näytti siltä, ettei olisi voinut vähempää välittää, vaikka iskussa olisi mennyt koko polvilumpio.

Isä istui traktorin ohjaamossa ja vihelsi epäviereisesti 'Kotkan ruusua'. Joskus hän myös lauloi traktorilla ajaessaan. Sitä ei kestänyt kuunnella kukaan.

Kärryn lavalta hyppäsin Mikon kanssa yhtä aikaa maahan. Tomuinen lattia tömähti kahden saapasparin alla. Omat saappaani tuntuivat ahtailta ja varpaita kivisti hieman. Tänä kesänä jalkani olivat kasvaneet isommiksi kuin Mikolla.

Kävelimme traktorin perässä ulos ladosta. Ovella lehahti vastaan paksua, painostavaa ilmaa, joka katonrajassa vallinneen pätsin jälkeen tuntui nihkeällä iholla melkein viileältä. Kuiva heinä kutitti vaatteiden alla joka paikassa.

– Vieläkö sinun jalassasi tuntuu kipua? kysyin Mikolta.

Ääneni oli kutistunut vaivoin kuuluvaksi pihinäksi. Yskin pölyä keuhkoista.

– Äh, mitä noista pienistä! Mikko huitaisi kärsimättömästi.

Suljin Mikon kanssa ladon molemmat ovet, ja sen jälkeen juoksimme kilpaa mäkeä alas. Mikko otti välillä kiinni toisesta polvestaan, pomppi yhdellä jalalla ja kiroili ääneen, mutta ei suostunut missään vaiheessa antamaan periksi. Traktorin saimme kiinni vasta pellon laidalla.

– Ilmarilla taitaa olla uusi nainen, isä ilmoitti yllättäen, kun olimme purkamassa seuraavaa kuormallista.

Me kaikki kolme kannoimme hangoilla heinää uuteen latoon. Sisällä oli hämärää ja vilpoista. Hädin tuskin muistin äskeistä tukaluutta.

– Menin käymään siellä tiistai-iltana. Ilmari istui alushoususillaan naisen kanssa tuvassa kahvilla. Naisella oli yllä pelkät rintaliivit ja pikkuhousut. Kun menin

sisään, se nousi pöydästä ja lähti hakemaan kamarista lisää vaatetta. Rinnatkin sillä oli sellaiset mahdottomat pallukat, isä jatkoi ja tehosti puhetta käsillään.

Mikko rapsutti takapuoltaan.

– Jo oli aikakin. Kauanko Ilmari ehti olla leskenä? Mikko kysyi.

– Maire kuoli kaksi vuotta sitten. Tästä kaupunkilaisesta ei kyllä taida tulla uutta emäntää, sillä ainakaan maahommista se ei tiennyt mitään. Kamarista kuului aikamoinen suhina ja kamppailu ennen kuin se uskalsi tulla uudestaan tuvan puolelle esittäytymään. Siinä sitten haju kävi, mutta pitkään aikaan en ole nähnyt Ilmaria niin muikeana. Kahvipöydässäkin se lipoi lakkaamatta huuliaan.

– Luulisi maamiestä sellaisen kemikaalien käytön lähinnä ärsyttävän, Mikko sanoi.

– Ehkä Ilmari on tullut jo immuuniksi niille hajuille, isä hekotti.

Tein löydön ladon toisessa nurkassa. Kissa oli värkännyt sinne pesän ja saanut poikasia.

– Tulkaa katsomaan. Mirrillä on täällä poikaset, hihkaisin muille.

Isä ja Mikko tulivat lähemmäksi. Mirri käänteli päätä puolelta toiselle ja alkoi kehrätä. Katsoin varovasti, montako poikasta sillä tällä kertaa oli. Niitä oli kuusi. Yksi oli melkein kokomusta, muut harmaanraidallisia.

Mikko pysyi vähintään kahden metrin päässä, mutta isä kävi tutkimassa pesuetta lähempää. Heti kun isä alkoi tulla kohti, Mirri ampaisi ylös ja alkoi sähistä selkä kaarella.

– Noissa sitä riittää taas hävittämistä, isä sanoi ja sohaisi kohti pesää hangon varsipäällä.

– Tuon mustan haluaisin kyllä pitää, sanoin varovasti.

– Katsokin, että tällä kertaa se on varmasti kolli, isä muistutti.

Mikko tuli täyden hangollisen kanssa juoksujalkaa saappaat hölskyen ja nakkasi tukollisen heinää ladon nurkkaan.

– Eikö Lassella noita katteja ole vuosien mittaan ehtinyt olla ihan tarpeeksi? Mikko kysyi.

– No, ei todellakaan ole, sanoin painokkaasti.

– Pistetäänkö vähän lisää vauhtia tähän hommaan, että ehditään lämmittää sauna, ettei tarvitse likaisena kylille lähteä, Mikko hoputti.

Mikosta oli vähitellen tulossa pahempi päällysmies kuin isästä.

– Mihin sinulla on tuollainen kiire? Etkös sinä seurustele Merjan kanssa? isä kysyi.

Mikko mulkaisi isää vihaisesti.

– Sehän on koko kesän Ruotsissa töissä, Mikko tuhahti.

Isä alkoi nauraa niin, ettei tahtonut saada heinää pysymään hangonpiikeissä.

Kun viimeinen kuorma oli purettu, isä lähti edeltä lämmittämään saunaa. Tein Mikon kanssa lähimetsikössä meille jokaiselle vihdan.

Saunomisen jälkeen istuimme syömässä. Mikko siirteli ruokaa lautasen puolelta toiselle.

– Äidillä oli tapana tehdä sellaista ruokaa, jota sentään pystyi syömään, Mikko tyytyi sanomaan.

Sitten Mikkoa tultiin hakemaan. Vielä ennen lähtöään hän huikkasi, että olisin kyllä mahtunut siihen samaan kyytiin, jos vain olisin halunnut. Ravistelin päätäni ja keräsin pöydästä likaisia astioita.

– Lasse on hyvä naisten töissä, Mikko huikkasi ovenraosta.

– Tuolla yhdellä taitaa olla taas tuli hännän alla! isä naurahti, kun Mikko oli päässyt ovesta ulos.

Kun olin tiskannut astiat, lähdin yksin järvelle. Minusta tuntui pahalta se, mitä isä oli sanonut kissoista. Kerran pienenä olin kiertänyt navetan taakse katsomaan, kun isä oli uhannut hoidella vastasyntyneet poikaset pois päiviltä. Toisessa kädessä hänellä oli likainen työrukkanen, jolla hän poimi korista pennun kerrallaan ja nakkasi päin pölkkyä. Puupölkkyyn osuessaan mitättömän kokoinen pentu vinkaisi kerran ja sitten se oli hiljaa. Sen jälkeen isä viskasi kuolleen pennun kuin roskan muovikassiin, jonka oli tuonut mukanaan. Kahden ensimmäisen pennun kuoltua en voinut enää jatkaa katsomista.

Rannassa osmankäämit kahahtelivat lämpimässä tuulenvireessä. Istahdin laakealle kivelle, joka oli kaislikon vieressä. Metsänrajassa taivas oli verenpunainen ja vastarannalta kuului hälinää ja hoilaamista, vaikka sinne täytyi olla linnuntietä ainakin viisi kilometriä.

Nousin kiveltä ja kävelin laiturille. Oloni oli kummallisella tavalla voimakas, vaikka heinän polkeminen tuntuikin yhä lihaksistossa. Kivistys varpaissa oli lakannut, ja saunan jälkeen ihoa kihelmöi kauttaaltaan pelkästä mielihyvästä.

Kun pääsin laiturin päähän, pysähdyin ja kumarruin katsomaan alas veteen, missä kasvonpiirteeni olivat selkeät. Olinko se todella minä? Kun pudotin kiven laiturilta, kuvajainen pirstoutui tunnistamattomaksi.

Nousin seisomaan ja otin laiturilla leveän haara-asennon. Jännitin koko kehoni ennen kuin päästin huudon, joka vähitellen alkoi kasvaa. Huuto kiersi järven ympäri, todennäköisesti se kantautui kauemmaksikin, kunnes palasi takaisin luokseni.

Nimimerkki: Belemnia trotschi

MÄTÄKUU

Ruosteinen rautakanki upposi isku iskulta syvemmälle sateen pehmittämään maaperään. Airi istui muutaman metrin päässä saran reunassa seuraamassa, miten Raimo teki lisää reikiä seipäille. Kun Raimo iski kangen koko voimalla maahan, hänen yläruumiinsa lihakset myötäilivät tuota liikettä. Paljas päälaki, vahvat olkavarret sekä risaisen paidan paljastama rintakehä kiittelivät hiestä. Airi tunsu, miten myös hänen oman lenkinsä selusta oli vähitellen kostumassa.

Ilmassa oli enteitä sadekuurosta.

Airi kaatoi lisää kahvia emalimukiin. Osa nesteestä läikähti sängelle, josta se imeytyi nopeasti mullan sekaan. Mikään ei maistunut heinänteon lomassa paremmalta kuin maitokahvi ilman sokeria, Airi ajatteli. Hän puristi mukia molemmilla käsillä, ettei Raimo olisi huomannut, kuinka hänen sormensa vapisivat.

Raimo keskeytti työnsä ja tarkkaili mieltävän oloisena taivasta.

– Saattaa heittää uuden sateen vielä ennen iltaa, hän sanoi.

Airi ei vastannut. Hän etsi katseella aviomiestään, joka oli juuri palaamassa seiväskuorman kanssa ladolta. Osa seipäistä tipahti kärryiltä, kun Pauli ylitti ojaa. Mies pysähtyi keräämään kuormasta pudonneita seipäitä. Airi kiinnitti oikeastaan vasta nyt ensimmäisen kerran huomiota miehensä ikääntyneeseen olemukseen. Paulin hiukset hohtivat selvästi harmaaseen vivahtavina. Airi mielti, pitäisikö hänen pyytää Raimoa auttamaan, mutta ei kuitenkaan viitsinyt. Kun Raimo huomasi, että Pauli oli lähestymässä, hän iski kangen pystyyn keskelle sarkaa ja lähti juoksujalkaa ottamaan kuormaa vastaan.

Airi sähähti sitkeälle karpäselle, joka pyöri hänen mukinsa yläpuolella kahvin aromin houkuttelemana. Hän kampesi itsensä ylös vaivalloisesti, tarttui hankoon ja alkoi rivakassa tahdissa nostella heinää seipäälle. Airi päätti, että juuri tästä seipästä tulisi kaunis ja sopusuhtainen. Sitten hän tunsu ensimmäiset vilvoittavat vesipisarot ihollaan ja pysäytti hangon mekaanisen liikkeen. Metsän takaa oli vyörynyt esiin

miltei mustia pilviä. Tekeillä oleva seiväs muodosti tummanpuhuvaa taivasta vasten suorastaan epätodellisen näyn. Airi laski mielessään, kauanko kestäisi juosta suojaan, jos vettä alkaisi ropista kunnolla. Hän halusi selvitä tästäkin kuurosta itseään liiemmin kastelematta.

Raimoksi esittäytynyt kulkija oli ilmaantunut tuvan ovelle edellisenä päivänä vain hieman ennen alkuillan uutisia. Airi ja Pauli eivät olleet odottaneet ketään. He olivat istuneet kahdestaan syömässä pöydän ääressä. Mies oli pyytännyt heiltä vain työtä ja yösijan.

– Edes viikoksi, hän oli vielä täsmentänyt.

Pauli oli keskeyttänyt hetkeksi lusikoimisen ja katsonut tulijaa arvioivasti.

Vieras oli suoraryhtinen ja niin pitkä, että kun hän oli tullut sisään huoneeseen, hänen oli pitänyt kumartua mahtuakseen oviaukosta. Miehen olemuksessa oli jotain sellaista määrittelemätöntä, josta välittyi suunnaton sisäinen voima.

Edes isäntäväen epäröinti ei tuntunut kiusaavan muukalaista, vaan pikemminkin huvittavan. Vieras katsoi vuorotellen sekä talon isäntää että emäntää ja hymyili leveästi. Airi ei voinut olla miettimättä, mille mies mahtoi irvistellä. Kun vieras yllättäen purskahti nauruun, parran keskeltä vilkkuivat suuret, virheettömät hampaat. Airi ajatteli, että niin täydellisissä hampaissa oli jotain luonnotonta. Miehen toinen käsi kohosi tämän tästä raapimaan tuuheaa partaa. Kämmenselkää kirjoavat suonet olivat niin selvästi näkyvissä, että ne olisi voitu piirtää ihoon sinisellä musteella.

Joskus paljon myöhemmin Pauli tunnusti, että hänen mielestään muukalaisella oli sellaiset kasvot, että häneen saattoi luottaa. Airia nuo samat kasvot vaivasivat heti alusta lähtien. Miehen silmissä oli jotain sellaista, mistä Airi ei pitänyt yhtään, joka puistatti häntä. Airi ei osannut selittää edes itselleen, mikä häntä niissä oikein vaivasi, ehkä se liittyi pupillien nopeaan liikkeeseen. Vieras näytti nimittäin lyhyessä ajassa rekisteröivän ympäristöstä kaiken tietämisen arvoisen ja tekevän siitä omat johtopäätöksensä.

Paulin ratkaisu syntyi yllättävän helposti.

– Saat auttaa heinätoissa. Sateet ovat tänä kesänä näet viivästyttäneet niitä jo useaan otteeseen.

Pauli myönsi, että ilman apuvoimia hän olisikin ollut pulassa vaimonsa kanssa kahden.

– Töitä saattaa olla pariksi viikoksi, mahdollisesti jopa kokonaiseksi kuukaudeksi, hän selvitti.

Myöhemmin illalla saunottiin. Pauli ja Raimo viipyivät saunalla niin pitkään, että Airi alkoi jo epäillä, että riittäisikö hänelle itselleen edes laimeita jälkilöylyjä.

Airi oli keittämässä kahvia, kun hän kuuli ensimmäisten vesipisaroiden iskeytyvän tuvan ikkunaruuutuun. Ne tulivat sellaisella voimalla, että oli suorastaan ihme, etteivät ne lävistäneet ohutta lasia. Silkkää uteliaisuuttaan Airi meni katsomaan lähempää luonnonvoimien myllerrystä. Hän näki ikkunalaudalla muutaman sulavan rakeen, jotka olivat yhtä suuria kuin sokeripalat. Sateen muodostaman tiheän verhon keskellä hän havaitsi jotain liikettä. Taloon pestattu mies seiso i täysin alasti kaivon vieressä, ja hän oli kohottanut molemmat käsivartensa kohti taivasta. Airi hätkähti tätä odottamatonta näkyä niin paljon, että vetäytyi ikkunan luota taaksepäin, tietämättä itsekään, miksi reagoi juuri tuolla tavalla.

Kun Pauli ja Raimo sadekuuron laannuttua palasivat tupaan, sovittiin ensimmäiseksi, että vieras nukkuisi seuraavat yöt saunakamarissa. Pauli pysähtyi yhtäkkiä television eteen ja hörähti nauramaan studioyleisön mukana jollekin juontajan sutkautukselle, joka ei saanut Airia edes hymyilemään.

– Tehkää hyvin, Airi sanoi kuivasti, jätti miehet keskenään iltapalalle ja meni makuukamariin keräämään omia saunavarusteitaan.

Airi käveli saunalle johtavaa polkua paljain jaloin, kori toisessa kädessä ja sandaalit toisessa. Nurmikko kiils i yhä märkyyttään, ja siellä täällä ruohon seassa näkyi pieniä, sulavia jäähelmiä. Airi veti keuhkot täyteen puiden ja pensaiden tuoksua. Aurinko tuli esiin sopivasti ja loihti keskelle taivasta kirkkaan kaaren. Airi ihmetteli, miten vähän toiset asiat muuttuivat vuosien saatossa. Luonto esimerkiksi eli oman alkukantaisen

rytminsä mukaan. Se jäisi tänne, kun he joskus lähtisivät pois. Airi ajatteli, että keskikesä oli parasta aikaa, koska silloin kaikki oli kypsää ja valmista poimittavaksi. Jos joku vain viitsii nähdä sen vaivan, Airi hymähti. Kun kesä loppuu, mätäkuu tulee ja kaikki pilaantuu.

Airi avasi saunan pukuhuoneeseen johtavan oven. Hän riisui kylpytakin eteisessä ja pysähtyi katsomaan itseään sivuseinällä olevasta korkeasta peilistä. Hän ei pitänyt siitä, mitä hän juuri sillä hetkellä näki. Ainakaan naisen iho ei säily samana vuosikymmenestä toiseen, hän ajatteli. Hän nakkasi vieraalle tarkoitettut lakanat ja lisäpyyhkeet pukuhuoneen lavitsalle.

– Mikä lie joutava kulkija kuitenkin miehiään! Airi puuskahti.

Löylyhuoneen ovella oli vastassa rikkomaton hiljaisuus. Kiuas sihisi ja pihahdelti itsekseen. Lauteet olivat miesten jäljiltä paljaat ja puhtaat. He olivat käyttäneet vain toista vastaa, ja sekin oli pantu siististi likoon pesuvatiin. Muutama koivunlehti oli liimaantunut vadin reunaan. Airi mietti, oliko tarkoitus sellainen, että hän kylpee samalla vastalla kuin miehet vai käyttää toista, joka oli edelleen koskematon. Pauli ei ollut maininnut asiasta mitään, eikä Airi osannut itse päättää. Sitten hän huomasi, että miehet olivat kuluttaneet loppuun melkein kaiken padassa olleen lämpimän veden. Airi sadatteli puoliääneen. Hän ei jaksanut lähteä hakemaan kaivolta lisää vettä, vaan kiipesi lauteille ja heitti kiukaalle täyden kauhallisen ikään kuin kokeillakseen, nousisiko nokisista kivistä enää minkäänlaisia lämmön rippeitäkään.

Seuraavana aamuna Pauli heräsi varhain ja sanoi menevänsä laskemaan verkot. Hän kertoi, että edellisenä iltana Raimo oli lupautunut soutajaksi. Heinätöitä jatkettaisiin sitten, kun he tulisivat takaisin järveltä.

– Siitä onkin pitkä aika, kun olemme saaneet tuoretta kalaa, Pauli selitti.

– Osaako hän varmasti myös huovata? Airi epäili ääneen.

Kun Airi aamupalan jälkeen jäi yksin tupaan, hän tunsu odottamatta sisällään niin valtavan määrän kaipausta, että se oli jähmettä hänet. Kurkussa oli muodoton, epämääräinen pala, joka ei lähtenyt liikkeelle rykimälläkään. Kieli lepäsi suussa

turtana, tunnottomana möhkäleenä. Airi tuijotti ulos tuvan ikkunasta ja näki rantaa kohti kävelemässä olevien miesten etääntyvät selät.

Nimimerkki: Belemnia trotschi

MOPO

Ruustetin Rauno oli isän sinnikkäin matkija.

– Poika tahtoo mopoon, hän venytti kesken historiantunnin, kun opettaja oli kääntynyt uittamaan taulusientä lavuaarissa.

– Mo-poo-on, toisti joku luokan takaosasta.

Iltapäivällä luovutin, koska en pystynyt enää keskittymään. Kun opettaja kysyi minulta jotain, en vastannut. Viiden minuutin välein aloin kirjoittaa vihkoon kellonaikoja. Mietin, montako päivää on kevätjuhlaan, montako vuotta koulun päättymiseen. Tuijotin ulos ikkunasta. Koulun pihassa kasvoi koivu. Yritin erottaa, näkyikö sen oksissa ensimmäisiä merkkejä silmuista.

Pihassa äiti juoksi navetalta asti vastaan.

– Muista sitten kiittää isää, ettei hänelle tule taas paha mieli. Sinähän tiedät, millainen hän osaa olla, äiti varoitti.

Sitten näin sen ensimmäisen kerran. Rekkitangon vieressä seisoivat Tunturi-mopo, jossa oli kirsikanpunainen bensatankki. En halunnut mopoa, enkä koskaan edes ollut pyytänyt sellaista. Mietin, mitä sille pitäisi tehdä.

Kävelin heittämään tikkaa. Noukin tikat taulusta ja asetuin viivan taakse. Nostin käteni ilmaan, pysäytin sen hetkeksi, tähtäsin ja annoin otteen irrota tikasta. Kun se päätyi keskelle taulua, tuntui mahtavalta. Kun viisi tikkaa peräjälkeen osui keskusympyrään, oli samanlainen olo kuin saunan jälkeen. Isä oli pilkkomassa puita halkoliiterin edessä. Huomasin hänen tarkkailevan tekemisiäni.

Menin seuraavaksi mopon luo. Nousin sen selkään ja työnsin liikkeelle. Lähdin ajamaan pihasta ladolle ja sieltä kuivurille. Kiipesin hitaasti ylämäkeä. Kiersin kuivurin. Sen jälkeen palasin taas pihaan. Kun olin halkoliiterin nurkalla, yritin vaihtaa. Kytkin ei kuitenkaan painunut aivan pohjaan asti, ja moottorista alkoi kuulua repivää ääntä. Sitten mopo sammui kokonaan.

Isä iski kirveen keskelle pölliä ja kirosi ääneen:

– Perkele! Etkö sinä saatana osaa edes ajaa sillä?

Talutin loppumatkan. Sen jälkeen työnsin mopon liiteriin. Punainen bensatankki ja pyörien pinnat kiilsivät kattolampun valossa. Poistuin sivuttain liiteristä. Pelkäsin, että minä hetkenä tahansa mopo saattaisi jyrähtää uudelleen käyntiin ja syöksyisi päälle. Sen jälkeen, kun olin sammuttanut valot, vilkaisin vielä kerran taakseni.

Mopo seiso i hievahtamatta paikallaan.

Livahdin mullikopin vintille lukemaan Seuroja. Vanhassa paperissa oli tuhti hiiren tuoksu, joka tarttui sormiin ja vaatteisiin. Yhdessä lehdessä oli kuva kainuulaisesta Jumppasten perheestä. Tutkin seinänraosta tulevassa valossa epäselvää, mustavalkoista kuvaa, jossa perheenpäällä oli tumma sänki ja hampaaton irvistys. Kun isä otti tekohampaat pois suusta, hän muistutti kuvan miestä. Kuulin, miten alhaalla ovi alkoi kitistä. Isä oli sittenkin huomannut, ettei se ollut haassa. Tunnistin hänen katkonaisen hengityksensä, ja kuulin lähestyvät askeleet. Yritin istua mahdollisimman hiljaa paikallani. Yritin olla hengittämättä, kääntämättä yhtään uutta sivua. Vintille johtavien tikkaiden luona askeleet seisahtuivat.

– Kehtaatko tulla tahkoamaan? isän ääni kysyi pimeästä.

Kiipesin alas mullikopin vintiltä ja kävelin tahkon luo. Isä oli nostamassa kaivosta vettä. Hän kantoi ämpärin tahkon viereen ja haki sen jälkeen liiteristä kaksi viikatetta, joista paremmalla niitettiin mullikoille heinää ja huonommalla nyrhittiin nurmikko. Mansikkamaan aidalta isä nappasi mukaansa äidin sirpin. Isä oli tuonut sisältä valmiiksi matalan puujakkaran, jolle hän istahti. Nostin tahkon päältä autonrenkaan puolikkaan, joka suojasi kiveä sateelta ja auringolta. Laskin renkaan maahan tahkon viereen. Haalistuneessa kumissa kuului DUNLOP-teksti.

Kyyristy i n kiertämään kampea. Yritin pitää rytmin mahdollisimman tasaisena, vaikka jatkuvassa kyyryasennossa selkäni väsyikin nopeasti. Yritin vaivihkaa vaihtaa kättä, mutta en sittenkään uskaltanut, koska isä vilkaisi minua tuimasti heti, kun vauhti vähänkin hidastui. Välillä hän huljautti sangosta vettä kivelle. Ylimääräinen vesi pääty i tahkon alla olevaan kaukaloon. Karkeaa pintaa vasten viikatteen terä

ujelsi kuin jokin tuntematon soitin. Säännöllisin väliajoin isä nosti viikatteen ilmaan, sylki siihen ja testasi etusormellaan terävyyttä.

Kun isä siirtyi tahkoamaan sirppiä, se päästi kiveä vasten erilaisen äänen kuin viikatteen. Yritin keskittää koko ajatusvoimani akselin varassa pyörivään kiveen. Siinä oli maailmankaikkeus: vuodenkierto, vuosikymmenien ilot ja häpeät, kaikki mahdolliset nousut ja laskut.

Isä rykäisi, irrotti sirpin kivistä ja testasi terävyyttä. Hän näytti tyytyväiseltä ja antoi sitten minulle merkin, että voisin lopettaa veivaamisen. Kivi jatkoi hetken samaa, yksitoikkoisena toistuvaa liikettään, kunnes hidastui ja lopulta pysähtyi kokonaan.

- Sinäkö et meinaa opetella ajamaan mopolla? isä kysyi.
- Mitä?
- Sinä. Et aio ajaa?
- No en, en aio.
- Millainen mies sinusta oikein tulee?

Otin puujakkaran ja kannoin sen sisälle. Sitten palasin ulos. Ilta oli hämärtyvässä ja maaperä huokui kosteutta. Kestäisi pitkään ennen kuin vesi järvessä lämpenisi, vaikka jäät olivatkin jo lähteneet. Yritin kuunnella, olivatko kurjet palanneet suolle, mutta en pystynyt erottamaan niiden ääniä.

Menin liiteriin, mutta tällä kertaa en sytyttänyt valoa. Kävelin pimeässä mopon luokse ja kuljetin kättäni soikeaa istuinta pitkin. Se eritti kummallista tuoksua. Tunnustelin bensatankkia, joka oli yhä lämmin. Sen pinta oli sileä ja metallinen. Kiipesin mopon selkään. Keinonahkainen istuin natisi vaimeasti allani. Yritin ottaa mahdollisimman ryhdikkään asennon. Kuvittelin itseni mäkiin, notkoihin ja maantielle. Kuvittelin itseni leveälle sillalle, ajamaan keskellä kesätuulta, molemmilla puolilla vettä silmäkantamattomiin. Kuvittelin pyörien liikkeen pehmeäksi hautuneella asfaltilla. Kuvittelin sieraimiini bensiinin pistävän katkun. Jatkoin kuvittelemista, vaikka en tuntenutkaan ajamisen iloa, enkä voitonriemua.

Sitten annoin periksi. Mopo oli minulle vain eloton, yhdentekevä kulkuväline pimeässä, viljalarin vieressä. Sellaisena se myös pysyisi. Nousin istuimelta ja aloin

taakseni katsomatta marssia kohti liiterin ovea.

Ulkona kävelin suoraan pihan poikki taloon. Matkalla huomasin, että kastetta oli noussut nurmikolle niin paljon, että tennarini kastuivat läpimäriksi.

Lukitsin ulko-oven ja jätin avaimen lukkoon. Veranta oli kasattu täyteen huonekaluja, joita peittivät pölyiset suojamuovit. Nostelin muoveja ja ihmettelin, mistä kaikki huonekalut olivat siihen päätyneet? Miksi naulakko oli tyhjä? Kuka sen oli tyhjentänyt tällä välin?

Menin ensin kamariin. Nojatuolin selkämyksellä roikkuivat isän sarkahousut, joissa oli leveät henkselit. Lattialla oli nahkasaapaspari, jonka varsiin oli tungettu repaleiset jalkarätit. Sängyn yläpuolella roikkui seinävaate, jossa peura oli kumartunut juomaan lammesta, jonka vesi läikehti ikuisesti. Isä makasi käppyrässä parivuoteen laidalla, toinen käsi tyynyn alla, peite tiukasti leukaan asti vedettynä. Hänen kasvoillaan väreili hymy, joka oli samanaikaisesti sekä julkea että epävarma.

Kun astuin tupaan, siellä välkkyi vanhan television mustavalkoinen kuvaruutu. Ohjelma oli juuri loppumassa. Äiti oli nukahtanut kutimet sylissä keinutuoliin. Nostin keskeneräisen neuleen varovasti piirongin päälle. Seinäkellokin näytti pysähtyneen. Kun sammutin television, kaikki elämä pakeni kuvaruudulta muutamassa sekunnissa.